

ETNOGRAFSKA BILJEŽENJA NARODNIH KOLA IZ DUBRAVE KOD ŠIBENIKA

IRENA ŠKUGOR
Škugori 23
HR-22000 Dubrava kod Šibenika
irena.skugor@gmail.com

UDK 793.3
Pregledni članak
Review paper
Primljeno/Received: 23.06.2016.
Prihvaćeno/Accepted: 27.06.2016.

U članku je opisano etnografsko prikupljanje građe o narodnim kolima u selu Dubrava kod Šibenika. Građa je uspoređena s ranije prikupljenom, te je poslužila kao predložak za nastupe. Na ovom mjestu donosimo pribilježene varijante kola, prikazavši ih u pripadnom etnografskom kontekstu.

Ključne riječi: narodno kolo, folklor

Grad Šibenik leži na dvije zelene oaze koje ga napajaju plodovima polja. Uza sam grad je Donje polje u kojem je selo Vrpoljac (danas često nazivano kao Vrpolje) s poznatom marijanskom svetkovinom u kolovozu, dok je preko Vršina pod Trtrom i Orlovačom Gornje polje sa selima Dubrava i Danilo. Sama Dubrava se sastoji od obiteljskih zaselaka Jurasi, Rakovo Selo, Vukorepe, Belamarići, Gojanovići, Grubišići, Škugori, Protege, Junakovići, Relje, Donji Škugori, Alati i Šišci, u kojima je oko tisuću i po mještana. Selu je važna blizina grada. Danas većina stanovnika Dubrave odlazi na posao u Šibenik, dok se iz ranijih desetljeća pamte „mlikarice“ koje su svakodnevno odnosile mlijeko obiteljima koje su za to plaćale novcem potrebnim za kućni život. Prožetost Dubrava gradom lako se razabire i u sačuvanim nošnjama.

Povod za obnovu narodnih nošnji je 2010. godine bio televizijski prijenos bogoslužja iz Dubrave. Novoskrojene nošnje su potaknule okupljanje radi izvođenja narodne baštine, također i radi sastavljanja programa za proslavu lokalne svetkovine Gospe od Zdravlja. Iz trećeg sveska „Narodnog stvaralaštva šibenskog područja“ Ive Furčića smo o dva narodna kola koja je tamo opisao (Furčić 1988: 245) pri osnivanju folklorne udruge 2013. g. razgovarali s istim ženama od kojih je kola bilježio i on, kao i s drugim starim suseljankama. Najstarija žena koja je Radi Škugor 2012. g. o narodnim kolima u Dubravi govorila bila je Cvita Kokić, koja je u međuvremenu (2014.) preminula u svojoj 92. godini života. Ona je podučila igranje „šetanog kola“. Bilježeći

pojediniosti o narodnom kolu od Anke Škugor-Cinke (85 g.), razjasnilo se kako je nakon 2. sv. rata u Rakovom Selu (dijelu Dubrave u kojem je Furčić bilježio) bilo promjena u načinu igranja narodnih kola. To je bilo vezano za prilike kad su se kola uopće igrala, kakvih nije bilo mnogo. One su bile u godinama neposredno nakon 2. sv. rata, a kasnije se više nije igralo. Kad se 1990. g. održavao referendum o osamostaljivanju Hrvatske starije mještanke su kolo spontano zaigrale na ulici u središtu sela. Također, Furčić je u Rakovom Selu dokumentirao igranje uz svirku mišničara (Furčić 1988: 243, v. priloženu fotografiju), o čemu u običenim zaselcima nismo našli prisjećanja.

1. Narodno kolo dokumentirano od Ive Furčića.

Koraci narodnog kola su naučeni od suseljanke Zorke Alat (80). Opisani su njenim riječima: „Najbolje je kasnit na desnu nogu (tj. skočiti) i dva koraka livon, pa desnom plaznit na lijevoj i onda desnom do lijeve.“ Zora Škugor pok. Dragusca (80) je u svojoj kužini govorila: „Do lani san ja sama kroz kuću igrala.“ S rodicom Janjom (udana Petrina u Donjem Polju, sestra pok. Ante Škugora-Gacele) je „skupa živila, onda bi igrale na tavanu a ja nisan mogla kasnit (tj. skočiti) na desnu nego na lijevu nogu“, na što je rođica prekoriševala. Cvita Kokić i njena kćer Danka Škugor (70) kazivale su kako se sporije, kao šetajući, igra „širi mi se moje kolo malo“.

Bilježnjem narodnih kola dokumentirali smo dvije varijante koje se razlikuju od onih objavljenih u Furčićevoj knjizi. „Kolo po našku“ (slično „starinskom kolu“ iz Rakovog Sela, Furčić 1988: 244) se počinje igrati tako da se plesači uhvate u krug držeći ruke čvrsto oko visine pojasa. Na znak jednog od plesača kolo kreće u smjeru hoda kazaljke na satu, i odvija se u neodređenom broju istih metroritamskih plesnih obrazaca koji se ponavljaju. Ti se obrasci u ovom kolu sastoje od tri dvočetvrtinska takta. Kolo se na početku igra do oko 75 četvrtinki u minuti, brže no što je to zabilježio Furčić, postupno ubrzavajući do gotovo dvostruko veće brzine od početne (accelerando).

Širi mi se moje kolo malo

Izvorna (Dubrava, kod Šibenika)
Notni zapis Mate Vrišić

Metro ritam (lagana Šetnja)

Ši - ri mi - se, Ši - ri mi - se, mo - je ko - lo ma - lo,
 Da je ve - će, da je ve - će vi - še bi va - lja - lo.
 Moj je dra - gi, moj je dra - gi o - ča u Me - ri - ku,
 O - sta - vi - ja, o - sta - vi - ja la - šun i mo - ti - ku.
 Mi - sli dra - gi, mi - sli dra - gi da ću ja ko - pa - ti,
 Ja sam mla - da, ja sam mla - da ja ću se u - da - ti.
 A - me - ri - ka, A - me - ri - ka ne i - ma - la pa - ra,
 Ti me či - niš, ti me či - niš da san cu ra sta - ra.
 A - me - ri - ka, A - me - ri - ka ne i - ma - la nov - ca,
 Ti me či - niš, ti me či - niš da lju - bin u - dov - ca.

Plesači načine krug držeći se za ruke.

Pjevač otpjeva prvi stih pjesme, zatim svi ponove stih i počnu plesati u smjeru hoda kazaljke na satu. Igraju ga svi uzrasti plesača.

Prvi takt:

Četvrtinka: lijevom nogom korak naprijed

Četvrtinka: desnom nogom korak do lijeve.

Drugi takt:

Četvrtinka: korak lijevom nogom naprijed

Četvrtinka: desnom nogom do lijeve.

Treći takt

Četvrtinka: korak desnom nogom nazad

Četvrtinka: korak lijevom nogom do desne.

2. „Kolo po našku“

Prvi takt

Osminka: skok na desnu nogu.

Četvrtinka: lijeva noga savijena preko desne.

Drugi takt

Četvrtinka: korak lijevom nogom naprijed.

Četvrtinka: korak desnom nogom naprijed.

Treći takt

Osminka: poskok na lijevoj nozi.

Četvrtinka: desna do lijeve noge.

Druga zapisana varijanta se odnosi na kolo opisano kao „dva naprid – jedan nazad“, kod Furčića dijelom drugačijeg takta doneseno bez teksta pjesme (Furčić 1988: 245). Ovo kolo igraju svi uzrasti igrača. Kolo se sastoji od neodređenog broja istih metroritamskih plesnih obrazaca koji se stalno ponavljaju. Metroritamski se obrasci sastoje od tri dvočetvrtinska takta. Za igranje se načini krug držeći se za ruke. Pjevač otpjeva prvi stih pjesme, zatim ga svi ponove u počnu plesati u smjeru hoda kazaljke na satu.

Metroritamski plesni obrazac   Nijemo (mutavo kolo - izvorna, Dubrava kod Šibenika
Uredila Irena Škugor

♩ = 75 -130

3. Kolo „dva naprid – jedan nazad“

Prvi takt

Četvrtinka: lijevom nogom korak naprijed.

Četvrtinka: desnom nogom korak do lijeve.

Drugi takt

Četvrtinka: korak lijevom nogom naprijed.

Četvrtinka: desnom nogom do lijeve.

Treći takt

Četvrtinka: korak desnom nogom nazad.

Četvrtinka: korak lijevom nogom do desne.

Obnovom narodnih nošnji i igranja narodnog kola smo objavljeno etnografsko gradivo usporedili s pamćenim od novijih naraštaja, pri čemu nije bilo beznačajno što se u publiciranom predlošku radilo o drugom dijelu sela a ne o dijelu između Škugora i Šišaka gdje je zbila današnja obnova. Vrijednost etnografskog bilježenja, napose i publiciranja, u godinama obnove narodnog kola je demonstrirana nepovoljnim prosuđivanjem na županijskoj folklornoj smotri 2014. godine. Naime, prosudbeno povjerenstvo smotre odigrane varijante

narodnih kola nije smatralo valjanima jer takve nisu posvjedočene u etnografskoj literaturi. Takvo nas je mišljenje potaklo na rekapitulaciju etnografskog zadatka učinjenog pri osnivanju Kulturno-umjetničkog društva „Dubrava kod Šibenika“, te se nadamo da će objavljeno na ovom mjestu u usporedbi sa svojom baštinom moći poslužiti i drugima.

Literatura

Furčić, Ivo (1988.) Narodno stvaralaštvo šibenskog područja, sv. 3: mjesta u šibenskom zaleđu. Šibenik: Muzej grada Šibenika.

ETHNOGRAPHIC NOTES OF THE FOLK CIRCLE DANCES FROM DUBRAVA NEAR ŠIBENIK

(Summary)

The ethnographic collection of the materials about the folk circle dances in the village Dubrava near Šibenik is described in this article. The materials are compared to those previously collected and they served as the template for performances. We have presented the recorded variants of circle dances in the associated ethnographic context.

Key words: folk circle dance, folklore